

Bosnu i Hercegovinu 7. listopada očekuju još jedni opći izbori na kojima će građani te zemlje birati dužnosnike na tri razine vlasti, a pritom će se ponovo suočiti s opcijama gotovo identičnim onima za koje su glasovali u protekla dva i pol desetljeća, koje tu državu u različitim kombinacijama vlasti drže zatočenikom entičkih sukoba, korupcije, gospodarske nerazvijenosti i socijalne bijede.

Središnje izborno povjerenstvo (SIP) ovjerilo je sudjelovanje na izborima za ukupno 128 političkih "subjekata". To znači kako su sve uvjete za kandidiranje ispunile 53 političke stranke, 36 stranačkih koalicija te 46 neovisnih kandidata.

Na izbornim listama tako će se naći imena 7.497 osoba koje žele biti dio vlasti. Oni se natječu za članove Predsjedništva Bosne i Hercegovine, za zastupnike u Zastupničkom domu parlamenta BiH, zastupnike u Zastupničkom domu parlamenta Federacije BiH, zastupnike u Narodnoj skupštini Republike Srpske, za predsjednika i dva dopredsjednika tog entiteta te za zastupnike u skupštinama deset županija unutar Federacije BiH.

Pravo glasa na predstojećim izborima ima nešto više od 3,3 milijuna glasača, što je podatak koji izaziva polemike, jer je na popisu stanovništva iz 2013. godine utvrđeno kako BiH ima oko 3,5 milijuna stanovnika pa proizlazi kako u toj zemlji ima tek oko 200 tisuća malodobnika.

U SIP-u tvrde kako to zapravo nije problem jer se središnji registar birača vodi temeljem postojećih matica rođenih odnosno državljana, uključujući i one koji žive u inozemstvu.

U BiH se provodi pasivna registracija birača, a to znači da se na birački popis automatski unosi ime svake osobe koja dobije osobnu iskaznicu. Na tisuće takvih zapravo su u kategoriji dijaspore, odnosno imaju bosanskohercegovačke dokumente i osobne iskaznice, a trajno žive u inozemstvu.

Činjenica je kako broj birača raste u svakom izbornom ciklusu u BiH. Na izborima 2000. pravo glasa imalo je oko 2,5 milijuna registriranih birača da bi danas ta brojka bila uvećana za gotovo milijun.

No činjenica je i to da je od pravih izbora nakon završetka rata zanimanje birača za glasovanje na izborima sve manje.

Odaziv na izbore pada, isti političari kandidati za najviše funkcije

Dok je na općim izborima 1996. godine zabilježen odaziv od čak 83 posto, on se na posljednjim lokalnim izborima prije dvije godine sveo na sudjelovanje oko 55 posto biračkog tijela.

Ti pokazatelji su važni jer zorno ilustriraju činjenicu koliko nisku razinu potpore dobijaju kandidati koji u konačnici budu izabrani na neke od dužnosti.

Na izborima 2014. u utrci za bošnjačkog člana Predsjedništva BiH pobijedio je Bakir Izetbegović, koji je dobio potporu 247 tisuća birača, uglavnom Bošnjaka, iako u zemlji živi gotovo 1,8 milijuna osoba bošnjačke nacionalnosti.

Nešto bolje prošao je je Mladen Ivanić, koji je dobio potporu oko 317 tisuća birača, uglavnom Srba, kojih u BiH prema posljednjem popisu ima nešto više od milijun.

Hrvata u BiH sada je nešto više od 500 tisuća, a član Predsjedništva BiH iz reda hrvatskog naroda prije četiri godine postao je Dragan Čović, za kojega je tada glasovalo 128 tisuća birača.

Na ovogodišnjim izborima birači će imati priliku ponovo odlučivati o tome hoće li povjerenje dati nekima od onih za koje su glasovali i prije četiri godine. Među takvima su upravo Ivanić i Čović, dok Izetbegovića neće biti u izbornoj utrci, jer zakonski nije moguće biti članom državnog vrha u više od dva uzastopna mandata.

Čović je svoju izbornu kampanju praktično izgradio na zalaganju za izmjene izbornog zakona BiH i to je započeo prije više od godinu dana, a ni danas od toga ne odustaje.

"Jesmo najmalobrojniji, ali zbog toga imamo obvezu biti i najveći narod u BiH. Poručujemo onima koji su brojniji od nas da nemaju luksuz birati u ime nas", kazao je Čović na predizbornom skupu HDZ BiH, održanom u utorak u Kiseljaku.

On je time zapravo ponovo pozvao Bošnjake da se suzdrže od "miješanja" u izborni proces glasovanjem za nekog od hrvatskih kandidata, posebice Željka Komšića koji je, prema dostupnim informacijama, ozbiljno zaprijetio Čoviću u utrci za fotelju u državnom vrhu.

Komšić je u dva ranija izborna sraza s Ivom Mirom Jovićem i Borjanom Krišto, upravo zahvaljujući bošnjačkim glasovima s ljevice, "pregazio" to dvoje HDZ-ovih kandidata, a sada ista sudbina prijeti i Čoviću, kojemu bi to bio težak politički udarac.

Čovićeva nada da će ga takva sudbina ipak mimoći ovoga puta je činjenica da ljevica ima još jednog kandidata za državni vrh, a to je SDP-ov kandidat Denis Bećirović, koji pokušava postati bošnjačkim članom Predsjedništva BiH, pa će se glasovi pristalica te stranke i Komšićeve Demokratske fronte (DF) nužno podijeliti.

Bećirović, koji je ranije slovio za bošnjačkog favorita u utrci za Predsjedništvo BiH, proteklih je tjedana ponešto zaostao pa ankete ukazuju na to kako će se glavni okršaj za to mjesto ipak voditi između Izetbegovićeva izabranika Šefika Džaferovića iz Stranke demokratske akcije (SDA) i Fahrudina Radončića, medijskog tajkuna i predsjednika Saveza za bolju budućnost (SBB).

Srpski kandidat za člana Predsjedništva BiH Mladen Ivanić će pak imati težak posao u srazu s agresivnim Miloradom Dodikom, koji više ne može biti predsjednikom Republike Srpske (RS) pa sada pokušava osvojiti mjesto u državnom vrhu.

Dodik je svojom propagandnom mašinerijom apsolutno zavladao medijskim prostorom u RS, u svoju je kampanju uključio sve javne resurse i svakodnevno otvara ceste, vodovode, škole i bolnice, a jedva prikrivenu potporu daje mu i srbijanski predsjednik Aleksandar Vučić.

Očekuju se nove koalicije i ozbiljni izazovi provođenja reformi

Tko god postao novim članom Predsjedništva BiH uspostava nove vlasti ipak će ovisiti o rasporedu snaga u parlamentima.

Izjesno je kako će koaliranja biti nužna kao i da će na hrvatskoj strani najjača parlamentarna stranka na državnoj razini ostati HDZ BiH, srpske će pozicije vjerojatno preuzeti Dodikov Savez nezavisnih socijaldemokrata (SNSD), a tek će izbori pokazati koliko je Izetbegovićeva SDA oslabljena unutarstranačkim sukobima iz protekle četiri godine, koji su doveli do odlaska brojnih članova i uspostave dvije potpuno nove stranke uz postojeću SDA, Partije demokratske akcije (PDA), čije je sjedište u Tuzli, i druge, Narod i pravda, koja računa pretežito na birače s područja Sarajeva.

Iz dosadašnjeg tijeka izborne kampanje razvidno je kako Radončić računa na alternativnu bošnjačku koaliciju bez SDA, a čiju bi okosnicu činio njegov SBB, vjerojatno u suradnji sa SDP-om.

Sličan je mogući scenarij i za Federaciju BiH, a to znači da hrvatski partner u vlasti ostaje HDZ BiH, dok bi Radončićev SBB pokušao okupiti koaliciju bošnjačkih stranaka bez SDA. U Republici Srpskoj izvjestan je nastavak vladavine Dodikovog SNSD-a i njegovih koalicijskih partnera.

U dosadašnjem mandatu vlast na državnoj razini činili su s hrvatske strane HDZ BiH, SDA i SBB na bošnjačkoj strani, a na srpskoj koalicija okupljena oko u RS-u oporbene Srpske demokratske stranke (SDS). Na razini Federacije koalicijski partneri bili su HDZ BiH, SDA i SBB, dok je u Republici Srpskoj vlast čvrsto bila u rukama Dodikove stranke i njenih manjih koalicijskih partnera.

Nove koalicije, kakve god bile, imat će tešku zadaću provesti bolne ekonomske i socijalne reforme, no to će biti moguće tek uz stabiliziranje općih prilika i okončanje stalnih političkih sukoba s etničkom pozadinom.

Aktualnu vlast BiH ispraća bez očekivanog napretka ka članstvu u Europskoj uniji i NATO-u. Zbog izborne kampanje blokiran je postupak odgovaranja na upitnik Europske komisije pa eventualni kandidatski status za članstvo u Uniji u Sarajevu ne mogu očekivati prije kraja 2019. godine, no i to samo pod uvjetom da pregovori o uspostavi novih vlasti na svim razinama budu brzi i ne traju mjesecima pa čak i po godinu i pol kako je to ranije bio slučaj.

U postojećim okolnostima realno je da BiH novu vlast nakon izbora dobije do proljeća naredne godine.

(piše: Ranko Mavrak, Hina)

Bosna i Hercegovina pred novim izborima sa starim dvojama

Kategorija: SVIJETAžurirano: Četvrtak, 04 Listopad 2018 09:42

Objavljeno: Četvrtak, 04 Listopad 2018 09:42

